

Schulden uit erfenissen

Er bestaan verschillende manieren om het betalen van erfbelasting terug te dringen. Een voorbeeld daarvan is de schulderkenning uit vrijgevigheid, waarbij de ouder een bedrag schenkt aan het kind en deze 'schuld' op een later moment aflost. In onderstaand artikel (het tweede van twee delen) vertelt mr. Anneke Vrengoor over de schulden van ouders aan kinderen.

In een vorige bijdrage heb ik u attent gemaakt op de sinds 1 januari 2010 gewijzigde spelregels in de Successiewet met betrekking tot schulden uit erfenissen. In deze bijdrage komt een andere schuld die een ouder aan een kind kan hebben aan de orde. Namelijk een schuld ontstaan door schenking.

Schuldigerkenningen uit vrijgevigheid

Bij een schuldigerkenning uit vrijgevigheid verklaart de ouder aan het kind een bedrag X te schenken. Het kind krijgt dit bedrag niet in handen want de ouder blijft het bedrag schuldig en mag dit op elk moment aflossen. Het kind kan het bedrag pas opeisen bij het overlijden van de ouder. Zolang het bedrag niet is afgelost moet de ouder jaarlijks rente betalen.

Notariële akte

De Nederlandse fiscus stelt zich op het standpunt dat het noodzakelijk is dat de schuld is aangegaan bij een notariële akte. De schenkende ouder moet persoonlijk bij de notaris de akte tekenen, het begiftigde kind mag eventueel een volmacht afgeven. Wordt de schuld bij onderhandse akte aangegaan, dan meent de fiscus dat de schuld is vervallen bij het overlijden van de schenkende ouder. Er is dan geen schuld in de nalatenschap van de ouder.

Heeft een ouder in het verleden bedragen schuldig erkend aan een kind via een onderhandse overeenkomst, dan is die schenking wel geldig maar moet deze door de schenker en de begiftigde alsnog worden bekrachtigd in een notariële akte. Zonder bekrachtiging accepteert de fiscus het geschonken bedrag niet als schuld in de nalatenschap voor de berekening van de erfbelasting.

Rente

Voor schuldigerkenningen uit vrijgevigheid gedaan na 1 januari 2010 geldt dat de te vergoeden rente 6% per jaar moet zijn. Wordt een lagere rente afgesproken dan is het begiftigde kind bij het overlijden van de ouder alsnog erfbelasting verschuldigd over het gehele bedrag van de schuldigerkenning (eventueel bij de schenking betaalde schenkbelasting mag van de te betalen erfbelasting worden afgetrokken).

Wordt er wel een rente van 6% afgesproken, maar wordt deze niet door de ouder betaald, dan is het kind bij het overlijden van de ouder ook erfbelasting verschuldigd over het gehele bedrag van de schuldigerkenning. Om dit te voorkomen moet de rente daadwerkelijk jaarlijks op de overeengekomen vervaldatum worden betaald. Is in het verleden door de ouder niet regelmatig rente betaald, dan kan de ouder dit herstellen door de verschuldigde rente alsnog (met rente op rente berekening) tenminste 180 dagen voor zijn overlijden te voldoen.

Overgangperiode

Voor schuldigerkenningen uit vrijgevigheid daterend van voor 1 januari 2010 is een overgangsregeling in het leven geroepen. Werd op het moment van de schenking een lagere rente dan 6% afgesproken en was die lagere rente op dat moment zakelijke rente, dan mag die lagere rente worden betaald. Maar, is na 1 januari 2010 een renteherziening mogelijk, bijvoorbeeld omdat een rentevaste periode afloopt of omdat partijen de ruimte hebben ieder jaar de rente te wijzigen, dan moet vanaf dat moment een rente van 6% worden gehanteerd. Overtreding van deze regels leidt ertoe dat de fiscus bij het overlijden van de ouder het standpunt inneemt dat de overleden ouder (gedeeltelijk) het genot heeft gehad van de vordering. Dit fictieve vruchtgebruik van de

ouder wordt via artikel 10 Successiewet afgestraft met de heffing van erfbelasting bij het begiftigde kind over de gehele waarde van de vordering.

Spelregels

Schuldigerkenningen uit vrijgevigheid zijn aantrekkelijk als estate-planningsinstrument. Dit omdat ze enerzijds de nalatenschap van de ouder verkleinen en anderzijds de ouder de mogelijkheid geven tijdens zijn leven toch over het geschonken vermogen te beschikken. Alleen de rente moet daadwerkelijk jaarlijks worden betaald. Het is een mooie methode van vermogensoverheveling naar de volgende generatie. Wil de besparing voor de erfbelasting slagen, dan moeten wel de hierboven weergegeven spelregels worden gevolgd.

In mijn vorige bijdrage over de schulden uit erfenis heb ik aangegeven dat het bij emigratie verstandig is na te gaan of in het nieuwe land van woonachtigheid de schulden aan de kinderen worden erkend als schuld in de nalatenschap. Ook bij schuldigerkenningen uit vrijgevigheid verdient het aanbeveling vóór vertrek uit Nederland na te gaan hoe in het nieuwe land van woonachtigheid wordt omgegaan met dit soort schulden, bijvoorbeeld of ze worden erkend als schulden in de nalatenschap en voor de vermogensbelasting.

mr. Anneke Vrenegoor

Heering Associates

31 augustus 2010